

JAN DE CLERCK

(Oostende 1881 - 1962)

HET MEER VAN GENESARETH

(1912 ?)

Pastel op ruw karton

Middenpaneel : 37 × 48 cm.

Zijpanelen : 37 × 24 cm. 2 ×

Middenpaneel : getekend onder rechts

Linkerpaneel : gemonogrammeerd onder links

Rechterpaneel : gemonogrammeerd onder rechts

Museum voor Moderne Religieuze Kunst

Jan De Clerck's « Meer van Genesareth » is een blikvanger geworden in het Oostends Museum voor moderne religieuze kunst. Het draagt de stempel van zijn sterke persoonlijkheid en levert ons het bewijs dat hij binnen de impressionistische beweging zijn eigen standpunt had. In dit werk volgt hij niet de techniek van het punt (pointillisme), maar zijn eigen streepjes-techniek. Waar de impressionisten als groep lak hebben aan een ideële boodschap heeft Jan van Oostende hier zijn fiere geloofsbelijdenis artistiek ingekleed. Dit werk werd zo een symbiose van impressionisme en symbolisme.

Tempel en Kruis (zijpanelen) worden verbonden door de Christusfiguur (middenpaneel). De vissersboot draagt Christus op het water, dit archetype van de binding tussen hemel en aarde. De symmetrie der weerkaatsing benadrukt de osmose van hemel en aarde. Voor de religieuze mens, die Jan De Clerck was, is het hemelse, het goddelijke, een kracht die alles doordeesemt. Als stoffering voor de achtergrond zien wij de Galilese bergen, door de psalmist zo dikwijls bezongen als symbool van Jahweh-God.

De stille roerloosheid der omfloerste dingen en personen in soepele en vergeestelijkende pastel-kleuren nodigt ons uit tot transcendente overweging. Met het kleine mensfiguurtje wandelen wij rustig op de oever van het meer van het aardse zonlicht naar het geestelijke licht dat uit het kruis straalt. Zegde de Man uit de boot niet : « Ik ben het licht der wereld » ?

De kleurenkeus van de kunstenaar is ook deze van een geestelijk-gerichte kunstenaar. Het meditatieve blauw suggereert zowel de diepte des hemels als het eindeloze van de zee maar vooral het los-zijn van het aardse, van de materie. In het rechter paneel breekt het rood der zon door en het middenpaneel wordt verlevendigd door zachte oranje, mengsel van zon en goud. Alle luiken worden verbonden door een gordijn van frisse groene streepjes. Door dit gordijn heen als door een mist zien we dingen poëtischer en de mensen mysterieuzer.

Door zijn streepjes-techniek onderstreept hij het verticalisme dat zo eigen is aan dit werk. Er is niet alleen het doorlopend verticalisme der bergen, maar we zien ook dit der cypressen, van het kruis, van het zeil, en der tempelpilaren. Het verticalisme zo normaal in tempelgebouwen heeft uiteraard iets hiëratisch.

Het blauw is hier gevat in een min of meer abstracte, maar toch betekenisvolle vorm. Als een speer geeft hij de richting aan van zijn pikturaal denken en van zijn boodschap. Er is een duidelijke overgang van grovere minder klare naar meer lichtende en geraffineerder kleur-streepjes. Het is een opgang naar het licht op het picturale vlak en ook op het vlak van de boodschap : Christus (het christendom) streeft de Grieks-Romeinse tempel (het heidendom) voorbij en voert ons naar licht en diepte, maar langs Calvarie, langs het kruis. Langs Christus gaan we van het aardse natuurlijke licht naar het hemelse goddelijke licht van het kruis.

In dit meditatieve werk vol poëtische elementen staat een gedegen techniek prachtig in dienst van de christelijke symboliek en een transcendente boodschap als inhoud. Vorm en inhoud vloeien hier harmonisch samen. Het werd een hoogtepunt van zijn kunstenaarschap en een parel van diep-religieuze kunst. Dit « Meer van Genesareth » komt uit een hart rijk als goud en talenten rijp als het gele koren. Het vertegenwoordigt schitterend zijn Nieuw-Testamentische thematiek, maar ook het Oud Testament heeft hem meermaals geïnspireerd. Zo mochten wij zijn kleurrijke « Toren van Babel » gerust en terecht naast het voornaam werk van Ensor hangen in de internationale « Confrontatie »-tentoonstelling van 1971 in het Casino-Kursaal van Oostende.

In 1967 hingen elf religieuze werken van Jan De Clerck in de tentoonstelling « Religieuze thematiek van Ensor tot nu », opgevat als een hulde aan de Vier Groten van Oostende : Ensor, Permeke, Spilliaert en Jan De Clerck. Wat toen voor sommigen vreemd in de oren klonk, wordt nu algemeen aanvaard.

Jan Ghekiere